

TASVIRIY SAN'AT TA'LIMINING YOSHLAR TAFAKKURIGA TA'SIRI

*Nizomiy nomidagi O'ZMPU Psixologiya kafedrası
o'qituvchisi Saidova Nargiza Ismatulla qizi*

*Nizomiy nomidagi O'ZMPU Professional
ta'lim va san'at fakulteti "Tasviriy san'at
va muhandislik grafikasi" yo'nalish 1-kurs
talabasi Ochilova Xanifabonu Islom qizi.*

Annotatsiya: Ushbu maqolada tasviriy san'at ta'limining yoshlar tafakkurining shakllanishiga ko'rsatadigan ta'siri yoritiladi. Unda kreativ fikrlash, estetik did, emotsional sezgirlik, kuzatuvchanlik va analitik tafakkurning rivojlanishiga san'atning o'rni ilmiy-nazariy manbalar asosida tahlil qilinadi. Shuningdek, O'zbekistonda san'at ta'limi sohasida olib borilayotgan islohotlar, o'qituvchilarning zamonaviy metodlardan foydalanish tajribasi va amaliy takliflar beriladi.

Kalit so'zlar: Tasviriy san'at, estetik tarbiya, kreativ fikrlash, yoshlar tafakkuri, badiiy idrok, san'at ta'limi.

Аннотация: В данной статье освещается влияние обучения изобразительному искусству на формирование мышления молодежи. Анализируется роль искусства в развитии креативного мышления, эстетического вкуса, эмоциональной чувствительности, наблюдательности и аналитического мышления на основе научно-теоретических источников. Также рассматриваются реформы в сфере художественного образования в Узбекистане, опыт использования преподавателями современных методов и даются практические рекомендации.

Ключевые слова: Изобразительное искусство, эстетическое воспитание, креативное мышление, мышление молодежи, художественное восприятие, художественное образование

Annotation: This article highlights the impact of visual arts education on the development of young people's thinking. It analyzes the role of art in fostering creative thinking, aesthetic taste, emotional sensitivity, observation skills, and analytical thinking based on scientific and theoretical sources. Additionally, it discusses reforms in the field of art education in Uzbekistan, teachers' experience in using modern methods, and provides practical recommendations.

Keywords: Visual arts, aesthetic education, creative thinking, youth thinking, artistic perception, art education.

*"San'at inson qalbini uyg'otadigan eng nozik tarbiya vositasi hisoblanadi." —
Sh.M. Mirziyoyev*

Tasviriyy san'at — bu nafaqat ijodiy faoliyat, balki inson tafakkurini shakllantiruvchi qudratli tarbiyaviy jarayon. Globallashuv davrida yoshlar dunyoqarashi, estetik qarashlari va fikrlash tezligi o'zgarib borayotgan bir paytda san'at ta'limi ularning intellektual, ma'naviy va madaniy rivojlanishida alohida ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, tasviriyy san'at insonning diqqatini jamlash, muammolarni hal etish va murakkab tushunchalarni tushunish qobiliyatini oshirishga yordam beradi.

Tasviriyy san'at kreativ fikrlashni rivojlantiradi. Rasm chizish, haykaltaroshlik, dizayn yoki kompozitsiya ustida ishlash jarayoni ijodiy izlanishni talab qiladi, bu esa yoshlarning yangicha, muqobil va innovatsion fikrlashini shakllantiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, san'at bilan muntazam shug'ullanish mantiqiy fikrlash va ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

San'at estetik didni tarbiyalaydi. Rasmda rang uyg'unligi, shakl, kompozitsiya va nisbiylikni o'rganish orqali yoshlar atrofdagi go'zallikni chuqur anglaydi va san'atning ma'naviy hamda madaniy qiymatini his qiladi. Estetik tarbiya nafaqat vizual didni, balki musiqa, she'riyat va boshqa san'at turlariga bo'lgan qiziqishni ham rivojlantiradi, bu esa yoshlarning madaniy tafakkurini kengaytiradi.

Tasviriyy san'at emotsional tafakkurni kuchaytiradi. Ijod jarayonida inson o'z his-tuyg'ularini ifoda etadi, bu esa psixologik barqarorlikni oshiradi va stressni kamaytiradi. Shu bilan birga, san'at orqali yoshlar empatiya, ijtimoiy sezgirlik va insoniy qadriyatlarni chuqurroq anglashga o'rganadi.

San'at ta'limi yoshlarni kuzatuvchan, tahliliy va kritik shaxs sifatida tarbiyalaydi. Rasm yoki kompozitsiyani tahlil qilish jarayoni tafakkurni tizimli shakllantirishga yordam beradi, sabab-oqibatni aniqlash, detal va umumiy obraz o'rtasidagi bog'liqlikni tushunish kabi ko'nikmalar rivojlanadi.

Tasviriyy san'at jamiyat bilan aloqani mustahkamlaydi. Galereyalarni ziyorat qilish, san'at loyihalarida ishtirok etish va ijodiy ko'rgazmalarda qatnashish yoshlarni ijtimoiy faol va madaniyatli shaxslar sifatida shakllantiradi.

O'zbekiston san'at ta'limi sohasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Zamonaviy san'at maktablari tashkil qilinmoqda, o'quv darsliklari yangilanmoqda, ijodiy to'garaklar faoliyati kengaymoqda. Shu bilan birga, xalqaro standartlarga moslashtirilgan o'quv dasturlari joriy etilmoqda, pedagoglarning malakasini oshirish bo'yicha treninglar o'tkazilmoqda, va yoshlar uchun san'atga bo'lgan qiziqishni rag'batlantiruvchi turli tanlovlar va festivallar tashkil qilinmoqda. Bu esa nafaqat ijodiy salohiyatni rivojlantiradi, balki yoshlarning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa

Tasviriyy san'at ta'limi yoshlarning tafakkurini rivojlantiruvchi muhim omildir. U ijodiy salohiyatni oshiradi, ma'naviy va estetik didni shakllantiradi hamda

emotsional barqarorlikni ta'minlaydi. San'at bilan shug'ullanish yoshlarning analitik fikrlashini, muammolarni hal etish qobiliyatini va kuzatuvchanligini rivojlantiradi. O'zbekiston san'at ta'limida islohotlar olib borilmoqda: zamonaviy maktablar ochilmoqda, darsliklar yangilanmoqda, ijodiy to'garaklar faoliyati kengaymoqda. Pedagoglar zamonaviy metodlardan foydalanib, o'quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini oshirmoqdalar. Shu bois tasviriy san'at ta'limini rivojlantirish yoshlarning intellektual, emotsional va madaniy rivojlanishi uchun muhimdir hamda ularni mas'uliyatli, madaniyatli va ijodiy shaxslar sifatida shakllantiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Sh.M. Mirziyoyev. Prezident nutqlari. President.u
2. O'zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligi. "San'at ta'limi metodik qo'llanma", 2023.
3. Arnheim, R. Art and Visual Perception. University of California Press.
4. Lowenfeld, V., Brittain W. Creative and Mental Growth. Macmillan Publishing.
5. UNESCO. Arts Education and Youth Development, 2022.